

گفت و گو با «آریا عظیمی نژاد» درباره ساخت موسیقی

آریا عظیمی نژاد آهنگ‌ساز معروف که ساخت موسیقی آثار سینمایی چون «میم مثل مادر»، «طلا و مس» و «فرزند خاک» و سریال‌هایی همچون «او یک فرشته بود» و «پایتخت» را در کارنامه دارد، در این گفت و گو درباره کیفیت موسیقی فیلم توضیحاتی داد.

به گزارش سایت خبری پرسون، به نقل از روابط عمومی برنامه «پرانتز باز»، این آهنگ‌ساز ایرانی که ساخت موسیقی آثار سینمایی چون «میم مثل مادر»، «طلا و مس» و «فرزند خاک» و سریال‌هایی همچون «او یک فرشته بود» و «پایتخت» را در کارنامه دارد، درباره موسیقی فیلم، چنین اظهار می‌کند: «موسیقی فیلم و کلا ساخت فیلم یک کار گروهی است و نمی‌توان به شکل فردی به آن نگاه کرد. مجموعه عوامل یک فیلم، ساختار را به سمتی هدایت می‌کند که موسیقی هم از آن قاعده مستثنی نیست. اگر همه اجزا کنار هم درست باشند، برآیند خوبی در یک فیلم یا سریال اتفاق می‌افتد و آنچه ما دنبالش هستیم، یعنی همان «آن» هنری شکل می‌گیرد اما اگر حال سینما خوب نباشد، موسیقی هم نمی‌تواند کارایی لازم را داشته باشد.

عظیمی نژاد تاکید می‌کند: وقتی قرار است برای سکانش موسیقی بسازید که خوب از آب درنیامده است، موزیک خوبی هم نمی‌توان ساخت؛ چراکه قرار نیست موسیقی معجزه کند.

او در این زمینه به نکته‌ای اشاره می‌کند: «ما در سینما و تلویزیون بیش از اینکه به لحاظ فنی مشکل داشته باشیم، به لحاظ احساسی دچار مشکل هستیم» و توضیح می‌دهد: وقتی می‌خواهیم احساسی را از طریق صحنه‌ای به مخاطب انتقال دهیم که درنیامده است و با یک صحنه واقعی روبه‌رو نمی‌شویم، در چنین شرایطی موسیقی هم نمی‌تواند کارکرد چندانی داشته باشد؛ بهترین موسیقیدان را هم بیاورید، آهنگساز خارجی هم که بیاورید، صحنه در نمی‌آید. تجربه‌هایی از این دست بسیار داشته‌ایم.

عظیمی نژاد که در برنامه «پرانتز باز» رادیو نمایش صحبت می‌کرد، در پاسخ به اینکه در کدام کار این حس را داشته است که همه چیز برایش خوب و جذاب بوده است و طبیعتاً موسیقی او هم روی اثر نشسته است؟ از فیلم «میم مثل مادر» ساخته زنده یاد رسول ملاقلی‌پور نام برد.

این آهنگساز یادآور شد: در «میم مثل مادر» من این تجربه را داشتم. همه چیز دست به دست هم داده بود تا آهنگساز با همه اجزا در این فیلم همراه شود.

او تصریح کرد: گاهی برای ساخت موسیقی یک صحنه، مجبورم چشم‌هایم را ببندم تا تصویر را نبینم. چون آن صحنه به دلیل دافعه‌ای که ایجاد می‌کند، حس من را می‌گیرد. گاهی هم خودم را جای شخصیت‌های فیلم می‌گذارم و موسیقی در این شرایط جزئی از فیلم می‌شود. ولی در بسیاری از فیلم‌ها بین تصویر و موسیقی فاصله وجود دارد؛ این مساله باعث می‌شود که شما (آهنگساز) پیوندتان با فیلم قطع شود و در نتیجه کیفیت پایین می‌آید. این اتفاق، خیلی اتفاق مهمی است؛ وقتی شما با فیلم همسو می‌شوید و خودتان را یکی از پرسوناژها می‌بینید و با او احساس همذات‌پنداری می‌کنید، این حالت باعث می‌شود که موسیقی بهتری در ساختار فیلم یا سریال ساخته شود.

عظیمی نژاد در ادامه با این پرسش مواجه شد که چه حس و حالی دارد وقتی می‌شنود موسیقی فیلمی که ساخته روی فیلم دیگری بدون اجازه پخش می‌شود؟ که چنین پاسخ داد: قطعاً حس خوشایندی برایم نیست و احساس می‌کنم آدرس غلطی داده می‌شود، مگر اینکه این انتخاب درست باشد و در مفاهیم مشترک باشند که البته معمولاً کم هم اتفاق می‌افتد و آدم به لحاظ کپی‌رایت و ... انقدر حرص و جوش می‌خورد که درست هم نمی‌تواند در این زمینه قضاوت کند.

این آهنگساز در پاسخ به پرسشی درباره علاقه به موسیقی فولک و اینکه این موسیقی در چیدمان ذهنی‌اش در کجا قرار می‌گیرد؟ گفت: من خیلی برای فرم‌ها و دسته‌بندی‌های موسیقی در کار خودم ارزشی قائل نیستم، با اینکه به آن‌ها علاقه دارم و درباره آن‌ها بسیار مطالعه می‌کنم اما سعی می‌کنم در لحظه، آن چیزی که می‌تواند به لحاظ حسی، حس را بیان کند، آن را استفاده می‌کنم. الان مرزبندی‌ها از بین رفته است و با هنر آزادانه برخورد می‌شود. بر این اساس از هر المانی که می‌توانم به حسم برسم، استفاده می‌کنم. البته موسیقی فولک خیلی واقعی است و با زندگی همسو است و لحظات واقعی زندگی ما را پوشش می‌دهد؛ غم، سوگواری، نغمات کار و ... در موسیقی فولک ما وجود دارد و این اجزا باعث می‌شود که ما احساس کنیم داریم یک فیلم می‌بینیم. تمام حس‌هایی که در ساخت موسیقی فیلم به آن نیاز داریم را موسیقی فولکلور پوشش می‌دهد و با عوامل دیگر می‌توان نقاط ضعف‌ها را هم پوشش داد و در کنار هم، اینها مکمل هم می‌شوند.

عظیمی نژاد درباره ساخت موسیقی سریال «پایتخت» هم چنین اظهار کرد: ما در «پایتخت» با خانواده‌ای مواجه هستیم که به شدت واقعی هستند. همه نقاط ضعف و قوت شخصیت‌ها را دیده‌ایم. آدم‌های «پایتخت» ما به ازای بیرونی دارند و ما در کنارشان زندگی می‌کنیم. این مهمترین فاکتور در سریال «پایتخت» است که همه چیز به سمت واقع‌گرایی پیش می‌رود.

او در ادامه بخش‌هایی از سریال «پایتخت» را مثال زد و یادآور شد: در موسیقی این سریال به دنبال مفصل‌های موسیقی مازندران با سایر موسیقی‌ها می‌گردیم. برای مثال وقتی داستان ارسطو را در چین دنبال می‌کنیم پی‌آن می‌گردیم که چه وجه اشتراکی بین موسیقی این کشور و مازندران وجود

دارد و برای خود من هم این مسیر کشف و شهود است.

عظیمی نژاد در پایان اظهار کرد: من در سریال «پایتخت ۵» به دستاورد عظیمی رسیدم. ما منطقه ای در ترکیه داریم به نام کارادنیز که با کتولی مازندران شباهت بسیار دارد. بین موسیقی و چهره ساکنان این مناطق هم شباهت بسیار وجود دارد که بسیار برایمان عجیب بود. البته در ساختار و بستر موسیقی هر کدام از این مناطق شاخ و برگ هایی دارد که مختص آن منطقه است و آن را منحصر به فرد کرده است. روی این موضوعات خیلی می شود کار کرد.

«پرانتز باز» کاری از گروه برنامه های مستند و ترکیبی رادیو نمایش است که جمعه، نوزدهم شهریور ماه به تهیه کنندگی مارال دوستی، اجرای نیما رئیسی و با حضور علیرضا بهرامی، فرانک آرتا، نغمه دانش و بابک چمن آرا (کارشناسان برنامه) با موضوع موسیقی فیلم پخش شد.